

Nr 129

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa löne-
anslag; given Stockholms slott den 26 april 1967.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Hans Gustafsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

För innevarande och nästa budgetår begärs särskilda anslag, avsedda att täcka utgifter som föranleds av vissa löneavtal mellan statens avtalsverk eller mentalsjukvårdens löneförhandlingsdelegation och statstjänstemännens huvudorganisationer samt mellan läkarförhandlingsdelegationen och Sveriges läkarförbund.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26
april 1967.*

Närvarande:

Statsråden STRÄNG, LANGE, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING,
PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL,
ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Gustafsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *vissa löneanslag* och anför.

Den 15 juli 1966 har statens avtalsverk samt Statstjänarkartellen (SK), Statstjänstemännens riksförbund (SR), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S) träffat ramöverenskommelse om löner m. m. för åren 1966—1968. Överenskommelsen, som från avtalsverkets sida träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens löne delegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Riksdagen har med anledning av prop. 1966:147 bemyndigat Kungl. Maj:t att för budgetåret 1966/67 medge att anslag och anslagsposter som är maximerade av riksdagen får överskridas för kostnader som föranleds av bl. a. ramöverenskommelsen. Vidare har riksdagen anvisat särskilda anslag till täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. som föranletts av bl. a. ramöverenskommelsen i vad den avser 1966 års ram.

Från ramöverenskommelsen har enligt dess 18 § undantagits dels personalgrupper vid statens mentalsjukhus m. m. som berörs av landstingens övertagande av mentalsjukvården, dels sådana anställnings- och arbetsvillkor som regleras genom förhandlingar, som på arbetsgivarsidan förs av läkarförhandlingsdelegationen. Överenskommelsen gäller inte heller frågor som av parterna hänskjutits till de s. k. lärarlöneförhandlingarna om inte annat följer av överenskommelsen.

Parterna har vidare enats om i vilka frågor förhandlingar får tas upp senare under avtalsperioden. I ramöverenskommelsens 19 § föreskrivs sålunda att förhandlingar senare får tas upp om frågor om lönegradsplacering m. m. för sådana tjänstemannagrupper, företrädesvis inom sjukvårdsområdet, beträffande vilka en anpassning av lönesättningen tidigare

skett till vad som gällt för närmast motsvarande personalgrupper på den kommunala sektorn av arbetsmarknaden. Vidare föreskrivs att förhandlingar senare får tas upp om anpassning till resultatet av de s. k. lärarlöneförhandlingarna av anställnings- och arbetsvillkor för sådana tjänster som omfattas av allmänt tjänsteförteckningsavtal beträffande statliga och vissa andra tjänster (ATF) och som är jämförliga med tjänster som omfattas av lärarlöneförhandlingarna. Motsvarande gäller slutligen i frågor om anpassning till resultatet av förhandlingar beträffande farmaceutpersonal vid enskilda apotek av anställnings- och arbetsvillkor för sådan statligt anställd farmaceutpersonal, för vilken avlöningsvillkoren anknutits till förmåner vid tjänstgöring på enskilt apotek.

Enligt förhandlingsprotokollet till ramöverenskommelsen har parterna enats om att lärarlöneförhandlingarna och de frågor som avses i 19 § överenskommelsen skall behandlas som olösta intressefrågor. Förhandlingar i dessa frågor har nu slutförts. Däremot pågår ännu förhandlingar mellan avtalsverket och personalorganisationerna om fördelningen av 1967 års totalram enligt ramöverenskommelsen.

Lärarlöneförhandlingarna avslutades den 14 december 1966 genom att avtalsverket samt SR, SACO och TCO-S träffade överenskommelse 1966—1968 för undervisningsområdet m. m. Överenskommelsen, som från avtalsverkets sida träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har den 21 december 1966 godkänts av riksdagens lönedlegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Den 20 mars 1967 har avtalsverket träffat avtal med SR, SACO och TCO-S om ändringar i och tillägg till överenskommelsen 1966—1968 för undervisningsområdet m. m. Avtalet, som från avtalsverkets sida träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, har godkänts av riksdagens lönedlegation på riksdagens vägnar den 5 april 1967 och av Kungl. Maj:t den 7 april 1967.

Den 16 februari 1967 har avtalsverket samt SK, SR, SACO och TCO-S träffat avtal om lönegradsplacering m. m. för vissa tjänster företrädesvis inom sjukvårdsområdet, den s. k. konsekvensöverenskommelsen. Avtalet har från avtalsverkets sida träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande. Detta avtal syftar till att anpassa lönesättningen för berörda tjänster till vad som gäller för närmast motsvarande personalgrupper på den kommunala sektorn av arbetsmarknaden. Enligt förhandlingsprotokollet till avtalet är parterna ense om att de förhandlingar om dessa tjänstemannagrupper som avses i 19 § ramöverenskommelsen därmed är slutförda. Avtalet har godkänts av riksdagens lönedlegation på riksdagens vägnar den 1 mars 1967 och av Kungl. Maj:t den 3 mars 1967.

Avtal har den 2 september 1966 träffats mellan avtalsverket som företrädare för Apotekarsocieteten och Sveriges farmaceutförbund om anställnings- och avlöningsvillkor för farmaceutisk personal vid rikets enskilda

apotek. Avtalsverket har därefter, den 17 mars 1967, slutit avtal med SK, SR, SACO och TCO-S om lönegradsplacering av vissa tjänster vid militär-apoteket, försvarets sjukvårdsförråd, statens farmaceutiska laboratorium och svenska farmakopékommittén, m. m. Avtalet har från avtalsverkets sida slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande. Parterna har förklarat sig eniga om att de förhandlingar, som avses i 19 § ramöverenskommelsen om anpassning av anställnings- och arbetsvillkor för viss statlig farmaceutpersonal till resultatet av förhandlingar beträffande farmaceutpersonal vid enskilda apotek, har slutförts genom detta avtal. Avtalet har godkänts av riksdagens löne delegation på riksdagens vägnar den 5 april 1967 och av Kungl. Maj:t den 7 april 1967.

Avtalsverket har den 21 april 1967 träffat avtal med SK, SR, SACO och TCO-S om lönegradsplacering m. m. för dels vissa tjänster, som omfattas av ATF och som ansetts jämförliga med tjänster som omfattats av lärarlöneförhandlingarna 1966, dels vissa tjänster företrädesvis inom sjukvårdsområdet som omfattas av TFU eller ATF. Enligt förhandlingsprotokollet till avtalet är parterna ense om att genom detta avtal har slutförts de förhandlingar om anpassning till resultatet av lärarlöneförhandlingarna av anställnings- och arbetsvillkor för vissa tjänster som avses i 19 § ramöverenskommelsen. Avtalet har den 26 april 1967 godkänts av riksdagens löne delegation.

Mentalsjukvårdens löneförhandlingsdelegation har den 15 december 1966 träffat avtal med SK, SR, SACO och TCO-S om anställnings- och arbetsvillkor för sådana personalgrupper vid statens mentalsjukhus m. m. som berörs av landstingens övertagande av mentalsjukvården. Delegationen har vidare den 16 mars 1967 träffat avtal med TCO-S om lönegradsplacering av tjänster för rektor vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus samt tjänster för instruktionssköterska. Avtalen som slutits under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande har godkänts av riksdagens löne delegation på riksdagens vägnar den 21 december 1966 resp. den 5 april 1967. Kungl. Maj:t har godkänt avtalen den 21 december 1966 resp. den 7 april 1967.

Läkarförhandlingsdelegationen har den 11 november 1966 träffat avtal med Sveriges läkarförbund om vissa avlöningsvillkor för sjukhusläkare hos staten och om semester m. m. för sjukhusläkare m. fl. hos staten. Vidare har delegationen den 14 december 1966 träffat avtal med läkarförbundet om anställnings- och arbetsvillkor för vissa läkare. Avtalen som träffats under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande har den 9 och den 21 december 1966 godkänts av riksdagens löne delegation på riksdagens vägnar och av Kungl. Maj:t.

Gällande läkaravtal mellan läkarförhandlingsdelegationen och Sveriges läkarförbund utgår den 1 juli 1967. Förhandlingar pågår f. n. om nytt avtal.

Utgiftsökningen för statsverket under budgetåret 1966/67 med anledning av de här redovisade överenskommelserna och avtalen kan inte exakt beräknas förrän förhandlingarna slutförts om fördelningen av 1967 års ram enligt ramöverenskommelsen. Utgiftsökningen för detta budgetår för de nämnda uppgörelserna och för 1967 års löneökningar enligt ramöverenskommelsen uppskattas till ca 430 milj. kr. Av detta belopp hänför sig ca 95 milj. kr. till de affärsdrivande verken och ca 335 milj. kr. till anslag på budgeten. Dessa utgifter har beaktats i de beräkningar av budgetutfallet för budgetåret 1966/67 som redovisats i den reviderade finansplanen (prop. 1966: 125).

De ökade kostnaderna för budgetåret 1966/67 belastar i vissa fall anslag eller anslagsposter som är maximerade av riksdagen.

Beträffande sådana anslag och anslagsposter behövs riksdagens bemyndigande att ta i anspråk större belopp än som tagits upp i riksstaten. Vad först gäller förslagsvis betecknade anslag och anslagsposter som riksdagen maximerat bör Kungl. Maj:t begära riksdagens bemyndigande att överskrida dem. I de fall då kostnaderna faller på reservationsanslag och obetecknade anslag är det lämpligt att särskilda medel ställs till förfogande. Kungl. Maj:t bör därför begära särskilda täckningsanslag under tolfte och fjärde huvudtitlarna från vilka utgifterna skall bestridas. Täckningsanslagen bör härvid avvägas så, att kostnaderna för avtalen kommer till uttryck i budgeten. Vad slutligen angår merkostnaderna för de affärsdrivande verken bör dessa bestridas i den ordning i vilken dessa verks övriga utgifter bestrids.

På grund av vad jag nyss sagt bör under tolfte huvudtiteln för budgetåret 1966/67 tas upp ett särskilt anslag till täckning av beräknade merkostnader för löner m. m. med 305 milj. kr. Vad angår fjärde huvudtiteln föreslår jag, i samråd med chefen för försvarsdepartementet, att för budgetåret 1966/67 under denna huvudtitel förs upp ett särskilt anslag till täckning av beräknade merkostnader för löner med 30 milj. kr.

Kungl. Maj:t bör i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gällt beträffande tidigare anvisade täckningsanslag — efter prövning i varje särskilt fall — äga från anslagen anvisa de medel som behövs utöver reservationsanslag och obetecknade anslag på grund av de avtalade lönehöjningarna. På motsvarande sätt bör medel kunna anvisas när merbelastning ej lämpligen bör ske av förslagsvis betecknade anslag och anslagsposter som maximerats av Kungl. Maj:t.

I prop. 1967: 1 (bil. 14 s. 42) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. för budgetåret 1967/68 under tolfte huvudtiteln beräkna ett förslagsanslag av 575 milj. kr.

Eftersom förhandlingarna om fördelning av 1967 års totalram fortfarande pågår är det inte möjligt att nu beräkna det exakta medelsbehovet för

överenskommelser mellan parterna på den statliga arbetsmarknaden. Kungl. Maj:t bör därför föreslå riksdagen att anvisa det beräknade beloppet.

Enligt vad jag sålunda förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1966/67 medge att anslag och anslagsposter som är maximerade av riksdagen får överskridas med anledning av avtal som godkänts av riksdagens lönedelegeration,

2) till *Täckning av beräknade merkostnader för löner m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 305 milj. kr.,

3) till *Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m.* för budgetåret 1967/68 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 575 milj. kr.,

4) till *Täckning av beräknade merkostnader för löner* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1966/67 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 30 milj. kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten